

Duško Jovanović - zaključen slučaj

NI NAKON ŠEST GODINA OD UBISTVA GLAVNOG UREDNIKA "DANA", DRŽAVA NIJE UTVRDILA KO SU NALOGODAVCI I UBICE

Podgorica - Rafalima 27. maja, prije šest godina, izvršena je smrtna presuda suvlasniku i glavnom i odgovornom uredniku lista "Dan" Dušku Jovanoviću, ali se još ne zna ime "sudije" koji je potpisao "presudu" kao ni motiv kojim je vođen.

Istražni organi od konferencije do konferencije već godinama zatvaraju pa onda malo "rade" na slučaju jer im je "prioritet" kao uostalom i sva druga nerasvijetljena ubistva u Crnoj Gori.

Najviši policijski zvaničnici i njihove kolege iz tužilaštva u jednom su kategorični - to nije političko ubistvo.

Činjenica je i da još slučaj pred sudom nije konačno zaključen za jedinog osuđenog, Podgoričanina Damira Mandića, kojem je Apelacioni sud dosudio 18 godina zatvora za saučesničku ulogu u pripremanju i izvršenju ubistva novinara - direktora i glavnog urednika jednog dnevnog lista.

Apelacioni sud je Mandiću krajem decembra prošle godine preinačio presudu za saučesništvo u ubistvu Jovanovića sa 30 na 18 godina zatvora.

Njegovi branioci advokati Velibor Marković i Željko Jočić insistiraju na njegovoj nevinosti što im je pošlo za rukom u prvom postupku koji je završen oslobađajućom presudom, s obrazloženjem da nema dokaza da je on učestvovao u ubistvu Duška Jovanovića. Oni su nakon pravosnažne presude Apelacionog suda u januaru 2010. podnijeli Vrhovnom sudu zahtjev za preispitivanje te presude i traže ponovno otvaranje pretresa i odlučivanje. Ni nakon više od četiri mjeseca, iz Vrhovnog suda nije poslat poziv da prisustvuju sjednici na kojoj bi se odlučivalo o njihovom zahtjevu. Tu informaciju "Vijestima" je potvrdio advokat Marković.

Advokati, u zahtjevu Vrhovnom sudu, podsjećaju na kontradiktornost prvostepene presude, u kojoj je, između ostalog, u jednom dijelu navedeno da je Mandić pucao, a u drugom da je sjedio naoružan na zadnjem sjedištu automobila iz koga je Jovanović ubijen. Ukazuju na sumnjive okolnosti pronalazača i vještačenja limenke "red bula" na kojoj su navodno pronađeni Mandićevi tragovi, a koju je policija našla pored "golfa 3" nekoliko dana nakon ubistva. Oni podsjećaju da se iz iskaza svjedoka na suđenju može zaključiti da na Jovanovića nije pucao iz "golfa 3", već da je on podmetnut sa ostavljenim tragovima više osoba i puškom.

Advokati su podsjetili i da je u automobilu nađen veliki broj DNK uzoraka, i da "uopšte nije pronađen trag okrivljenog, sem smješa na pušci, koja nije korišćena u ubistvu".

Porodica, međutim, uporno insistira na tome da upravo Mandić zna sve detalje o tome ko je i kako isplanirao zločin, da je to priznao prve noći kada je priveden, da je postojao zapisnik sa takvom njegovom izjavom. Taj papir CB Podgorica nikada nije dostavio sudu.

Mandić je tokom suđenja negirao sve te optužbe i iskoristio pravo da na dodatna pitanja ne odgovara.

A izvori "Vijesti" bliski istražnim organima tvrde kako je policija Mandiću nudila "saradnju", Mandić je, čini se, odbio ponuđenu "saradnju" sa policijom. Posljedica je 18 godina zatvorskog života.

Njegovi branioци ne odustaju od tvrdnji, pozivajući se na postupak, da su dokazi njihovom klijentu podmetnuti.

Nakon četiri godine od ubistva, istražni organi krenuli su sa provjerama DNK uzoraka vještačenja za Beranca Vuka Vulevića i Baranina Armina-Mušu Osmanagića na koje su "indicije" upućivale da mogu da imaju udjela u ubistvu Duška Jovanovića. Tužilaštvu su krajem 2008. dostavljeni nalazi iz Vizbadena.

"Vijesti" su na godišnjici ubistva, prošle godine, zatražile odgovor od aktuelnog vrhovnog državnog tužioca Ranke Čarapić, na pitanje da li je ona na osnovu tih rezultata tražila od policije nove istražne radnje. Odgovor je izostao jer je tada bila na Brionima. Za ovu godišnjicu, Čarapić je u Budvi, na konferenciji Interpola, i ponovo je izostao odgovor na pitanje da li tužilaštvo još sprovodi istražne radnje u vezi sa ubistvom Jovanovića, s obzirom na to da njegovi nalogodavci i izvršioци nijesu otkriveni.

Direktor uprave policije Veselin Veljović je u aprilu 2008, komentarišući ubistvo Jovanovića, bio kategoričan da rade na rasvjetljavanju teških slučajeva iz ranijeg perioda i da neće dozvoliti da na "bilo koji predmet padne prašina".

Slične zakletve javnosti dali su i njegov prethodnik, kao i tadašnji ministar unutrašnjih poslova Dragan Đurović u prvim danima nakon ubistva. Obećavali su da će prevrnuti nebo i zemlju dok ne rasvijetle taj zločin. U međuvremenu su raspoređeni na druge državne funkcije. Tokom šestogodišnje sudanije, osim papira, potrošene su žrtve i svjedoci, klimavi dokazi na koje se pozivaju oštećeni i odbrana da bi dokazali svoje verzije zločina.

Vrijeme je potrošilo i priču o tome da li je Mandić imao glavnu ili sporednu ulogu u tom zločinu.

Vrijeme je opet potvrdilo da je najbolji saveznik za lagano "ubijanje" sudskog procesa.

Nakon šest godina, među gomilom problematičnih "dokaza", samo je jedan nesporan među zainteresovanim stranama - da je Duško Jovanović u noći 27. maja 2004. godine, napuštajući svoju redakciju pao pred rafalima ubica.

Slučaj je možda već tada zaključen, sve ostalo je stvar forme.

Zločin, ipak, ostaje, kao hipoteka državnom vrhu zbog postupanja tužilaštva, policije i skardno vođene istrage u prvim danima "prikupljana dokaza i traganja za krivcima".

Međunarodna zajednica da ucijeni vlast koja zna ko je ubica mog brata

Miodrag Jovanović, brat ubijenog urednika "Dana", kaže za "Vijesti" da se sada samo nada u međunarodnu zajednicu, nakon što su sve relevantne dokaze podnijeli i očekivali pravdu na domaćem terenu.

"Posljednja nada nam je ono što međunarodna zajednica traži, a ova vlast nikada eksplicitno ne kaže - da se organizovani kriminal mora istrijebiti. Posebno apostrofiraju slučaj mog brata, pouzdano znam. Nadam se da će u tome istrajati i da će put Crne Gore u evropske integracije biti uslovljena tim slučajem", izjavio je Jovanović.

On smatra da za ovu vlast nije teško otkriti nalogodavca, odnosno "jako je teško" već otkriveno reći - da li se to smije učiniti od ljudi sa kratkim fitiljem koji su bili u sprezi sa onim ko ima najviše koristi od njegovog ubistva.

"A toga samo što nijesmo nactrali. Svi procesi koje smo pokretali protiv ovoga monstruma, završavali su u fiokama korumpiranih sudija ili na volšeban način mijenjani", kaže on.

Upitan da li su predstavnici istražnih i pravosudnih institucija kontaktirali porodicu da ih informiše o novim saznanjima o nalogodavcima, Jovanović tu saradnju ocjenjuje po principu "Učini mu čef, a ništa mu ne završi".

"Slučaj je razotkriven, već treći dan od ubistva. Samo je trebalo da se objelodani, da se kaže ono što se zna. Kad razgovarate sa onima što zauzimaju odgovorna mjesta, zahvaljujući glasačima Crne Gore, nemate šta da dodate, ali kada zatvorite vrata – tu je kraj svim nadama", upozorava Jovanović.

Samo naručioci nikada ne odgovaraju

Dejan Anastasijević, novinar lista "Vreme", smatra da je zajedničko zemljama bivše Jugoslavije da kada bude napadnut ili ubijen novinar, skoro niko ne odgovara.

"Imamo slučaj Čuruvije, svi znaju ko ga je ubio, po čijem naređenju ali je još u predistražnoj fazi. U Hrvatskoj imamo slučaj Pukanića, u kojem je podignuta optužnica protiv Joce Amsterdama, da je naručio to ubistvo zato što je dobio nalog od nepoznatog naručioca da to organizuje. Imamo izvršioce, organizatore, a oni koji naručuju praktično ne odgovaraju. To je jedinstveno za našu profesiju, jer ne postoji nijedna druga da kada podnesete prijavu u policiji u samom startu vam kažu da ne mogu svakog da štite", kaže Anastasijević.

On podsjeća da o statusu novinara podsjećaju evropski izvještaji na napade novinara kada govore o slobodi medija i vladavini prava.

"Ne treba zbog EU tražiti ko nam je ubio kolege. Pritisak ne bi trebalo da dolazi iz inostranstva, već od domaće javnosti i glasača", poručio je on.

I novinari više da istražuju zašto im stradaju kolege

Generalni sekretar novinarske asocijacije za jugoistočnu i centralnu Evropu (SEEMO) Oliver Vujović ocjenjuje zabrinjavajućom činjenicu da se ne zna ko stoji iza ubistva čovjeka koji je bio vlasnik dnevne novine u Crnoj Gori.

Ukazao je na slične situacije i u slučaju vlasnika hrvatskog "Nacionala" Ive Pukanića, u Srbiji Ćuruvije, Dade Vujasinović, Milana Pantića. "Jako je bitno da se ustanovi ko stoji iza ubistva novinara, vlasnika, predstavnika medija jer je izvršilac samo fizičko lice koje izvršava nešto. Ali zašto je nešto izvršeno mnogo je važnije jer daje odgovor na to šta se dešava u nekoj državi. Jedino što možemo je da apelujemo na vlast u Crnoj Gori, jer mislim da je i njihov interes na putu ka EU, da se što prije riješi ko stoji iza ubistva" rekao je Vujović.

Upitan šta znači da se za tako dug period ne zna ko stoji iza ubistva Jovanovića, odgovara da "to znači da državni organi ne rade svoj posao, a tu se opet nameće pitanje zašto je to tako" i dodaje da je policijska istraga urađena do kraja i sud bi imao više materijala.

"Iako novinari ne bi trebalo da preuzmu ulogu sudstva, profesionalci bi mogli da istraže šta se desilo sa njihovim kolegom, zašto je vlasnik dnevnog lista 'Dan' morao da nastrada, zašto je neko ubijen", savjetuje Vujović.

Urednica Akcije za ljudska prava Tea Gorjanc- Prelević ocjenjuje neophodnim procesuiranje nalogodavaca i svih izvršilaca ubistva Jovanovića da bi Crna Gora poštovala pravo na život.

"Za uspostavljanje povjerenja u državne organe i vladavinu prava u Crnoj Gori neophodno rasvijetliti ubistvo Jovanovića i na taj način razbiti utisak da su nadležni državni organi skloni toleranciji tog zločina", poručuje Gorjanc-Prelević.

Ona smatra da istraga ubistva, u kojoj ni poslije šest godina nijesu rasvijetljeni motiv ubistva, izvršio i nalogodavac, nije bila djelotvorna i u skladu s evropskim standardima.

"U sličnim slučajevima, Evropski sud za ljudska prava utvrđivao je povredu prava na život", kazala je Gorjanc-Prelević agenciji MINA.

D.B-iv.G-Nđ.R.